

Fakultativni Protokol uz međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Države ugovornice ovog Protokola, Smatrajući da bi što boljem obezbeđenju postizanja ciljeva Pakta o građanskim i političkim pravima (dalje nazvan "Pakt") i primene njegovih odredaba, odgovaralo da se ovlasti Komitet za ljudska prava, uspostavljen na osnovu četvrtog dela ovog Pakta (dalje nazvan "Komitet"), da primi i razmatra, kao što je predviđeno u ovom Protokolu, predstavke koje potiču od pojedinaca koji tvrde da su žrtve kršenja nekog od prava izloženih u Paktu,

Sporazumele su se o sledećem:

Član 1.

Svaka država ugovornica Pakta koja postane strana ugovornica ovog Protokola priznaje da je Komitet nadležan da prima i razmatra predstavke koje potiču od pojedinaca koji spadaju pod njenu nadležnost a koji tvrde da su žrtve kršenja od strane te države ugovornice bilo kog prava navedenog u Paktu. Komitet neće primati nikakva saopštenja koja se tiču države ugovornice Pakta koja nije stranka ovog Protokola.

Član 2.

Pod uslovom iz odredaba člana 1. svaki pojedinac koji tvrdi da je žrtva kršenja ma koga od prava navedenih u Paktu i koji je iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva, može podneti Komitetu na razmatranje pismenu predstavku.

Član 3.

2

Komitet neće prihvatiti nijednu predstavku podnetu na osnovu ovog Protokola ako je nepotpisana ili za koju smatra da predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje takvih predstavi, ili da je nespojiva s odredbama Pakta.

Član 4.

1. Pod uslovima iz odredaba člana 3. Komitet stavlja do znanja svaku predstavku koja mu je podneta državi ugovornici ovog Protokola za koju se navodi da je prekršila neku od odredaba ovog Pakta.

2. U toku sledećih šest meseci pomenuta država će dostaviti Komitetu pismena objašnjenja ili izjave rasvetljavajući pitanje i navodeći, prema potrebi, sve mere koje je eventualno preduzela da bi popravila situaciju.

Član 5.

1. Komitet će razmotriti predstavke primljene na osnovu ovog Protokola vodeći računa o svim pismenim obaveštenjima koja su mu podneli pojedinci i zainteresovana država.

2. Komitet neće razmatrati nijednu predstavku pojedinaca ako se nije uverio:

a) da se isto pitanje već ne razmatra u postupku pred nekim drugim međunarodnim organom za ispitivanje ili rešavanje,

b) da je pojedinac iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva. Ovo se pravilo ne primenjuje ako je postupak po žalbi produžen preko razumnog roka.

3. Komitet će održavati nejavne sednice kada bude razmatrao predstavke predviđene ovim Protokolom.

4. Komitet će upoznati sa svim što je ustanovio zainteresovanu državu ugovornicu i pojedinca.

Član 6.

Komitet uključuje u godišnji izveštaj, koji sačinjava shodno članu 45. Pakta, sažeti pregled svojih delatnosti na osnovu ovog Protokola.

Član 7.

U očekivanju ostvarenja ciljeva rezolucije 1514 (XV), usvojene od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 14. decembra 1946. koja sadrži Deklaraciju o davanju nezavisnosti kolonijalnim zemljama i narodima, odredbe ovog Protokola neće ni u

čemu ograničavati pravo peticije koje je ovim narodima dato Poveljom Ujedinjenih nacija i drugim međunarodnim konvencijama i instrumentima zaključenim pod okriljem Ujedinjenih nacija ili njenih specijalizovanih ustanova.

Član 8.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala Pakt.
3
2. Ovaj Protokol podleže ratifikaciji svake države koja je ratifikovala Pakt ili mu je pristupila. Instrumenti ratifikacije deponovaće se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Ovaj Protokol biće otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala Pakt ili mu je pristupila.
4. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenata o pristupanju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
5. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavestiće sve države koje su potpisale ovaj Protokol, ili su mu pristupile, o deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 9.

1. Pod uslovom stupanja na snagu Pakta, ovaj Protokol stupiće na snagu tri meseca posle deponovanja kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.
2. Za svaku državu koja ratifikuje ovaj Protokol ili mu pristupi posle deponovanja desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju, pomenuti Protokol će stupiti na snagu tri meseca posle deponovanja od strane ove države njenog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 10.

Odredbe ovog Protokola primenjivaće se, bez ikakvog ograničenja i izuzetka, na sve jedinice federativnih država.

Član 11.

1. Svaka država ugovornica ovog Protokola može predložiti njegovu izmenu ili dopunu i njihov tekst dostaviti generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Generalni sekretar će potom proslediti sve predložene izmene ili dopune državama ugovornicama ovog Protokola, tražeći od njih da mu saopšte da li žele sazivanje konferencije država ugovornica radi razmatranja tih predloga i glasanja o njima. Ako se najmanje jedna trećina država izjasni u prilog ovog sazivanja, generalni sekretar će sazvati konferenciju pod okriljem Ujedinjenih nacija. Svaka izmena ili dopuna koju je usvojila većina država ugovornica prisutnih na konferenciji i koje učestvuju u glasanju podleže odobrenju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija.
2. Ove izmene ili dopune stupaju na snagu kada ih odobri Generalna skupština Ujedinjenih nacija i prihvati dve trećine država ugovornica ovog Protokola, saobrazno njihovim ustavnim postupcima.
3. Kada ove izmene ili dopune stupe na snagu, one su obavezne za sve države ugovornice koje su ih prihvatile, dok druge države ugovornice ostaju vezane odredbama ovog Protokola i svakom izmenom i dopunom koju su ranije prihvatile.

Član 12.

4

1. Svaka država ugovornica može, u svako doba, otkazati ovaj Protokol putem pismenog saopštenja upućenog generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkaz proizvodi dejstvo tri meseca od dana kada je generalni sekretar primio saopštenje.
2. Otkaz neće sprečiti primenu odredaba ovog Protokola na svako saopštenje podneto na osnovu člana 2. pre nego što otkaz proizvede dejstvo.

Član 13.

Bez obzira na saopštavanja predviđena u stavu 5. člana 8. ovog Protokola, generalni sekretar Ujedinjenih nacija će obavestiti sve države koje se pominju u stavu 1. člana 48. Pakta:

- a) o potpisima stavljenim na ovaj Protokol i o instrumentima ratifikacije i pristupanja deponovanim shodno članu 8,

- b) o datumu stupanja na snagu ovog Protokola shodno članu 9. i o datumu stupanja na snagu svake izmene ili dopune predviđene u članu 11,
- c) o otkazima koji su učinjeni shodno članu 12.

Član 14.

1. Ovaj Protokol, čiji su tekstovi na engleskom, kineskom, španskom, francuskom i ruskom podjednako verodostojni, deponovaće se u arhivi Ujedinjenih nacija.
2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostaviće overene prepise ovog Protokola svakoj državi na koju se odnosi član 48. Pakta.

DRUGI FAKULTATIVNI PROTOKOL UZ MEĐUNARODNI PAKT O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA

2

Države ugovornice ovog Protokola, verujući da ukidanje smrtne kazne doprinosi poštovanju ljudskog dostojanstva i progresivnom razvoju ljudskih prava, podsećajući na član 3. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, usvojene 10. decembra 1948. i član 6. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, usvojen 16. decembra 1996, konstatujući da se član 6. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima odnosi prema smrtnoj kazni na način koji snažno sugeriše njeno ukidanje, uverene da bi sve mere preduzete u cilju ukidanja smrtne kazne trebalo smatrati unapređivanjem zaštite prava na život, želeći da na ovaj način preuzmu međunarodnu obavezu da ukinu smrtnu kaznu, saglasile su se o sledećem:

Član 1.

1. Niko u nadležnosti države ugovornice ovog Protokola ne može biti pogubljen.
2. Države ugovornice će preduzeti sve neophodne mere u okviru svoje nadležnosti u cilju ukidanja smrtne kazne.

Član 2.

1. Rezerve na ovaj protokol nisu dozvoljene, sem rezervi stavljenih u trenutku ratifikacije ili pristupanja koje omogućavaju da smrtna kazna bude primljena za vreme rata, za najteža krivična dela vojne prirode počinjena u toku ratnog stanja.
2. Država ugovornica koja je stavila ovakvu rezervu proslediće u trenutku ratifikacije ili pristupanja Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija tekst odgovarajućih odredbi zakona koje se primenjuju u vreme rata.
3. Država ugovornica koja je stavila ovakvu rezervu obavestiće Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija o proglašenju i ukidanju ratnog stanja na svojoj teritoriji.

Član 3.

Države ugovornice ovog protokola uključice u izveštaje koje podnose Komitetu za ljudska prava u skladu sa članom 40. Pakta podataka o merama preduzetim u cilju ispunjenja obaveza preuzetih ovim protokolom.

Član 4.

U odnosu na države ugovornice Pakta koje su dale izjavu u skladu s članom 42, nadležnost Komiteta za ljudska prava da prima i razmatra saopštenja u kojima neka država ugovornica tvrdi da druga država ugovornica ne ispunjava svoje obaveze biće proširena i na odredbe ovog Protokola, sem ako država u pitanju nije izjavila suprotno u trenutku ratifikacije ili pristupanja.

3

Član 5.

U odnosu na države ugovornice Prvog fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, usvojenog 16. decembra 1996. godine, nadležnost Komiteta za ljudska prava da prima i razmatra saopštenja koja potiču od pojedinaca

u njihovoj nadležnosti biće proširena i na odredbe ovog protokola, sem ako država u pitanju nije izjavila suprotno u trenutku ratifikacije ili pristupanja.

Član 6.

1. Odredbe ovog protokola će se primenjivati kao dopunske odredbe Pakta.
2. Bez uticaja na mogućnost stavljanja rezerve u skladu s članom 2. ovog protokola, pravo zajemčeno članom 1. st. 1. ovog protokola neće biti podložno ukidanju u skladu s članom 4. Pakta.

Član 7.

1. Ovaj protokol je otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala Pakt.
2. Ovaj protokol podleže ratifikaciji svake države koja je ratifikovala Pakt ili mu je pristupila. Instrumenti ratifikacije biće deponovani kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Ovaj protokol biće otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala Pakt ili mu je pristupila.
4. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenta o pristupanju kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
5. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavestiće sve države koje su potpisale ovaj protokol ili su mu pristupile o deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 8.

1. Ovaj protokol stupiće na snagu tri meseca posle deponovanja kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.
2. Za svaku državu koja ratifikuje ovaj protokol ili mu pristupa posle deponovanja desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju, pomenuti protokol će stupiti na snagu tri meseca posle deponovanja od strane ove države njenog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 9.

Odredbe ovog protokola primenjivaće se, bez ikakvog ograničenja ili izuzetka, na sve članice saveznih država.

4

Član 10.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će obavestiti sve države na koje se odnosi član 48. st. 1. Pakta o sledećem:

- a) rezervama, saopštenjima i obaveštenjima u skladu s članom 2. ovog protokola;
- b) izjavama datim u skladu s članovima 4. i 5. ovog protokola;
- c) potpisima, ratifikacijama i pristupanjima u skladu s članom 7. ovog protokola;
- d) datum stupanja na snagu ovog protokola u skladu s članom 8.

Član 11.

1. Ovaj protokol, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku podjednako verodostojni, biće deponovan u arhivi Organizacije ujedinjenih nacija.
2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostaviće overene prepise ovog Protokola svakoj državi na koju se odnosi član 48. Pakta.